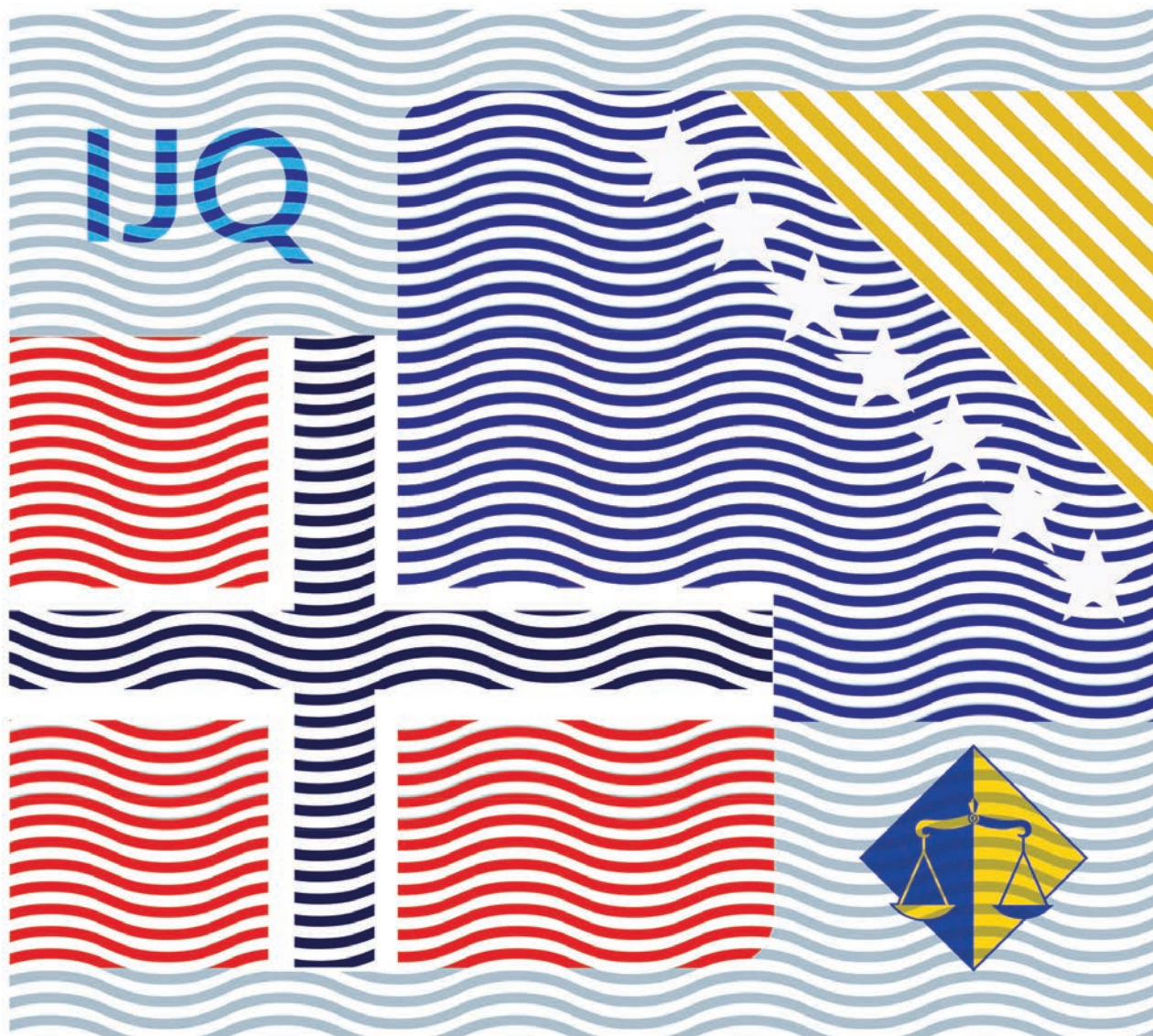

PROJEKT UNAPRJEĐENJA KVALITETE PRAVOSUĐA

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina

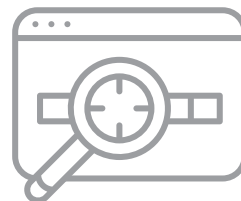
O PROJEKTU »UNAPRJEĐENJE KVALITETE PRAVOSUĐA«

Izgradnja kvalitetnijeg i učinkovitijeg pravosuđa u BiH već godinama je u fokusu suradnje Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća Bosne i Hercegovine i Vlade Norveške, a rezultati zajedničkih aktivnosti vidljivi su u brojnim područjima.

Kvalitetniji i učinkovitiji rad sudova, kvalitetniji sudske odluke, digitalizacija pravosuđa, značajno smanjenje broja neriješenih predmeta i bolja infrastruktura pravosudnih institucija najznačajniji su rezultati nastali kroz aktivnosti koje je VSTV BiH realizirao kroz projekt „Unaprjeđenje kvalitete pravosuđa“, uz finansijsku potporu Vlade Norveške te u suradnji sa Sudskom administracijom Norveške, Sudbenim vijećem Nizozemske i sudovima iz BiH.

Provedba projekta „Unaprjeđenje kvalitete pravosuđa“ izravno se reflektirala na proces cjelokupne reforme pravosudnog sustava i dala doprinos tom procesu jer je riječ o aktivnostima čija je realizacija dovela do značajnih promjena u nekim od ključnih područja za učinkovitiji i kvalitetniji rad pravosudnih institucija, ponajprije sudova. Riječ je prije svega o aktivnostima koje su dovele do postizanja dugoročnih i održivih rezultata.

Glavni cilj Projekta je ojačati rad sudova kroz unaprjeđenje upravljanja sudom, unaprjeđenje kvalitete sudske odluke, uvođenje sustava mentorstva, unaprjeđenje sustava za automatsku obradu podataka s ciljem smanjenja broja neriješenih predmeta i unaprjeđenje infrastrukture pravosudnih institucija.

OSNOVNE INFORMACIJE O PROJEKTU

Donator:

Implementator:

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савети Босне и Херцеговине
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina

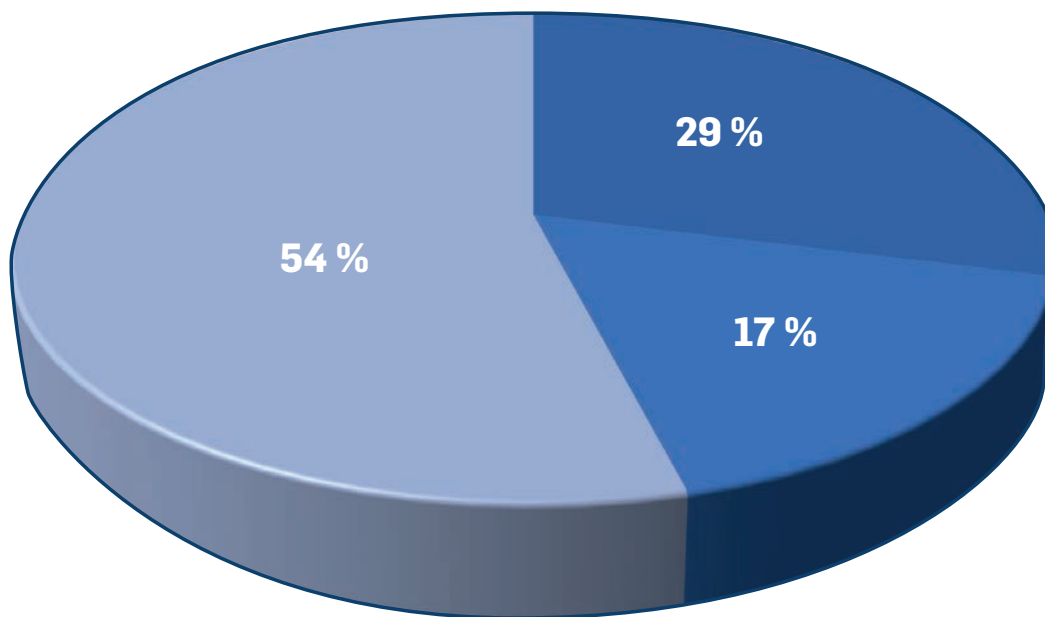

Partneri:

NORWEGIAN COURTS
ADMINISTRATION

STRUKTURA BUDŽETA PROJEKTA

- Unaprjeđenje kvaliteta i učinkovitosti rada sudova
- SOKOP II – Nova generacija sistema za elektronsku obradu komunalnih predmeta
- Izgradnja i opremanje pravosudnih institucija

HALIL LAGUMDŽIJA,

predsjednik Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća BiH

Pravosudna zajednica u BiH je brojne izazove tijekom godina prevazilazila uz potporu, predanost i istrajnost međunarodnih partnera.

Dugogodišnja suradnja s Vladom Norveške i zajednički rad rezultirali su vidljivim promjenama u pravosuđu, što je postavilo snažne temelje za daljnji napredak i ono što je za bh. pravosudnu zajednicu iznimno važno, vraćanje povjerenja javnosti u rad institucija.

Brojne aktivnosti koje VSTV BiH, ali i druge pravosudne institucije realiziraju kroz projekt „Unaprjeđenje kvalitete pravosuđa“, nedvojbeno su dio reformskih procesa pravosuđa u BiH koji su ned-

vojbeno nužni, ali istodobno i iznimno zahtjevni.

Pravosuđe je jedna od najznačajnijih sfera društva i svjesni smo da je funkcionalan pravni sustav jedan od osnovnih elemenata demokratskog društva, što nas obvezuje da još intenzivnije djelujemo glede provedbe svih nužnih reformi koje ka tome vode.

Neovisno, kvalitetno i odgovorno pravosuđe cilj je kojem zajednički težimo i rezultati dosadašnjeg zajedničkog rada i suradnje pokazatelj su da smo na dobrom putu ka njegovu ostvarenju.

ADMIR SULJAGIĆ,

direktor Sekretarijata Visokog sudskog i tužiteljskog vijeća BiH

Glavna uloga i jedno od strateških opredjeljenja VSTV-a BiH je jačanje i održavanje neovisnosti, odgovornosti, učinkovitosti, profesionalnosti i usklađenosti pravosudnog sustava, koji osigurava vladavinu prava u BiH.

Osigurati funkcionalan pravni sustav predstavlja izazov i za VSTV BiH, ali i ostale pravosudne institucije. Jedan od načina da se to ostvari za sigurno je suradnja institucija i njihova ujednačena učinkovitost.

Kako bi osigurao učinkovitost pravosudnih institucija i unaprijedio kvalitetu njihova rada, VSTV BiH u suradnji s međunarodnim partnerima realizira brojne projekte koji imaju isti cilj, kreiranje stabilnog i funkcionalnog pravnog sustava BiH.

Jedan od njih sigurno je i projekt „Unaprjeđenje kvalitete pravosuđa“, koji kroz uvođenje promjene u radu sudova postavlja čvrste temelje za naredne korake u reformskom procesu.

Imao sam zadovoljstvo biti izravno involviran u sve procese koje je sa sobom nosila realizacija ovog Projekta i mogu neposredno potvrditi značaj iskustava drugih uspješnih europskih sustava i iskustva i prakse iz Norveške za pravosuđe BiH. Naša se pravosudna zajednica suočava s nekim elementarnim problemima, kao što su neadekvatni infrastrukturni uvjeti, neujednačenost sudske prakse, nedostatak međuinstitucionalne suradnje i naš cilj je bio, kroz aktivnosti koje su Projektom predviđene, prevazići te izazove i u tome smo dobrim dijelom i uspjeli.

Tijekom prethodne tri godine napravili smo značajne iskorake i promjene u radu sudova koje su bile nužne za njihov kvalitetniji i učinkovitiji rad. Rezultati nisu izostali niti tijekom pandemije virusa COVID-19, koja se odrazila na sve sfere društva, ne samo u Bosni i Hercegovini, već u cijelom svijetu. Iako zatečeni novonastalom situacijom, u veoma izazovnim vremenima uspjeli smo pronaći načine da održimo kontinuitet u radu.

OSTVARENI REZULTATI

KVALITETNIJE UPRAVLJANJE SUDOM

- *Razvijene Smjernice za postupanje u parničnom postupku, čija je svrha ujednačavanje tumačenja odredbi Zakona o parničnom postupku u cilju veće procesne stege i učinkovitijeg sudskog postupka.*
- *U suradnji s CEST-ovima provedene edukacije za suce i stručne suradnike.*

MENTORSTVO

- *Izrađen Okvirni program mentorstva za novoimenovane suce i stručne suradnike u sudovima.*
- *Kreiran kurikulum obuke za suce mentore u okviru izgradnje kapaciteta entitetskih centara za edukaciju sudaca i tužitelja te održana obuka edukatora koju su vodili edukatori Instituta za obuku sudaca Nizozemske i članovi Radne skupine iz Norveške.*

IZRADA SUDSKIH ODLUKA

- *Izvršena analiza kvalitete 100 nasumično izabranih presuda u parničnom postupku, na temelju koje su stručnjaci sačinili izvješće s najčešćim greškama i nedostacima analiziranih odluka.*
- *Izrađeni Priručnik i Smjernice za izradu sudske odluke u parničnim predmetima.*

MODERNIZACIJA I REKONSTRUKCIJA ZGRADA

- *Izrađena projektno-tehnička dokumentacija za rekonstrukciju Kazнено-popravnog zavoda „Miljacka” Sarajevo, za potrebe proširenja Županijskog suda u Sarajevu i Općinskog suda u Sarajevu. Na taj način bit će riješeno i pitanje smještaja sudske policije, kao i pristupa osobama s invaliditetom i pitanje energetske učinkovitosti.*

DIGITALIZACIJA PRAVOSUĐA

- *Unaprijeđena digitalizacija pravosuđa kroz uvođenje II Generacije SOKOP-Mal sistema koji služi za elektronsko podnošenje i obradu komunalnih predmeta u prvostepenim sudovima u BiH.*

NEZAVISNOST, ODGOVORNOST I KVALITET PRAVOSUĐA

- *Započeta primjena ENCJ načela kod procjene neovisnosti, odgovornosti i kvalitete pravosuđa.*
- *Uspostavljena suradnja s Europskom mrežom sudbenih vijeća (ENCJ), kao krovnom institucijom koja promovira i jača pravosudna vijeća Europske unije.*

UNAPREĐENJE PROCEDURE IMENOVANJA, NAPREDOVANJA I OCJENJIVANJA SUDIJA

- *Izrađena Analiza testnih procedura i strukturiranog razgovora za prvi ulazak kandidata u pravosuđe.*
- *Kreirano 600 novih, dodatnih ispitnih pitanja koja će biti korištena prilikom organiziranja kvalifikacijskog testiranja. Na taj je način baza ispitnih pitanja proširena za oko 21,5%.*

CILJ PROJEKTA

- *Jačanje rada VSTV-a BiH*

- *Unaprjeđenje učinkovitosti i kvaliteta pravosuđa*

- *Razvoj i implementacija nove generacije sustava za obradu podataka - SOKOP-Mal*

- *Unaprjeđenje infrastrukture pravosudnih institucija*

KVALITETNIJE UPRAVLJANJE SUDOM I UČINKOVITIJI PARNIČNI POSTUPAK

Pravosuđe Bosne i Hercegovine se dugi niz godina suočava s nedostatkom učinkovitosti u provedbi parničnih postupaka, što je zabilježeno i u aktualnim stručnim izvješćima o stanju u pravosuđu, zbog čega je kroz projekt „Unaprjeđenje kvalitete pravosuđa” rađeno na uvođenju promjena koje vode ka unaprjeđenju učinkovitosti i kvalitete parničnog postupka i jačanju rukovodne uloge predsjednika suda i predsjednika odjeljenja, što se izravno odražava i na učinkovitost rada sudova.

Kao najznačajniji elementi procesa koji vode ka unaprjeđenju procesa upravljanja sudom i unaprjeđenju učinkovitosti i kvalitete parničnog postupka prepoznati su:

1. Jačanje suradnje između viših i nižih sudova

Zaključeni su memorandumi o suradnji između prvostupanijskih i neposredno viših drugostupanijskih sudova čime je stvoren institucionalizirani mehanizam za kontinuiranu suradnju, u cilju rješavanja operativnih problema u svakodnevnom radu.

2. Razvoj mehanizama za unaprjeđenje tehnika vođenja parničnog postupka

U kontekstu unaprjeđenja parničnog postupka, sudovi su razvili Smjernice za postupanje u parničnom postupku, čija je svrha ujednačavanje tumačenja odredbi Zakona o parničnom postupku s ciljem postizanja veće procesne stege i učinkovitijeg sudskog postupka. Prvostupanijski sudovi počeli su i s primjenom kontrolne liste za ispitivanje tužbe i odgovora na tužbu te plana pripremnog ročišta, koji su također razvijeni u suradnji s partnerima iz Norveške i Nizozemske.

Pojedini sudovi započeli su i razvoj Smjernica za postupanje u ovršnom postupku, s ciljem ujednačavanja tumačenja odredbi Zakona o ovršnom postupku.

Ti su dokumenti namijenjeni kvalitetnijoj pripremi sudaca u radu, što bi trebalo značajno olakšati i poboljšati rezultate njihova rada.

»UNAPRJEĐENJE KVALITETE PRAVOSUĐA« – KVALITETNIJE UPRAVLJANJE SUDOM

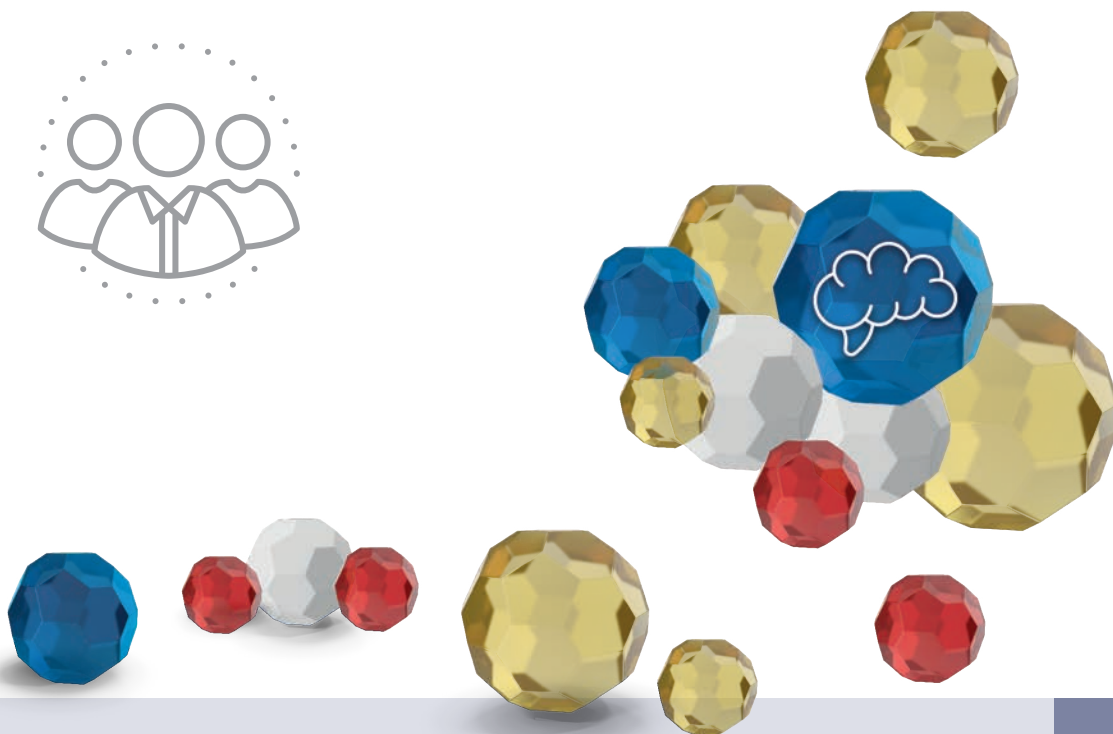

Rad na unaprjeđenju učinkovitosti i kvalitete parničnih postupaka u sudovima u BiH

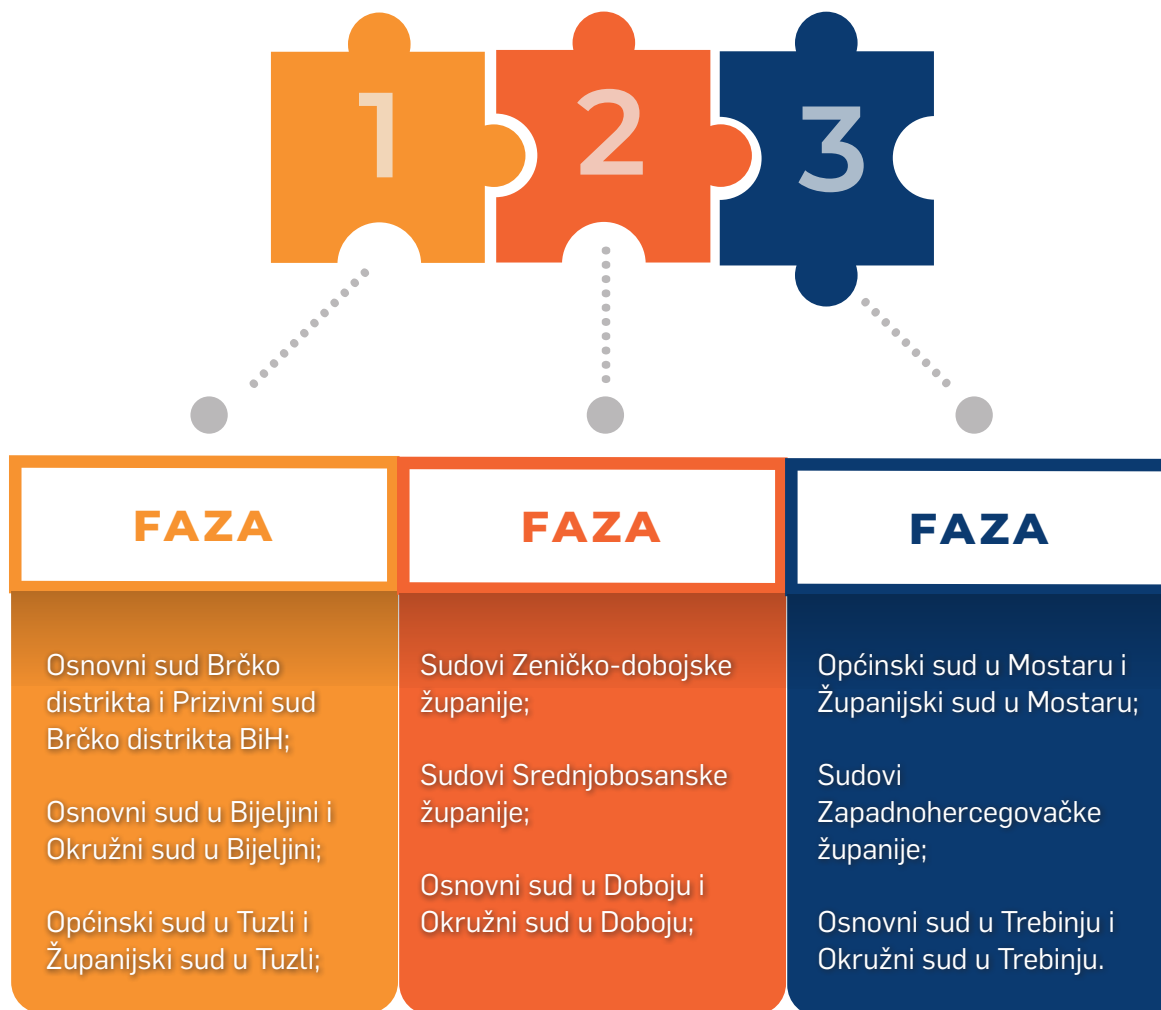
3. Dodatna edukacija rukovoditelja sudova i odjeljenja

Jačanje rukovodećih kapaciteta vršilo se u partnerstvu s Institutom za obuku sudaca iz Nizozemske, kroz organiziranje posebnih obuka i dodatnih edukacija za predsjednike sudova i rukovoditelje građanskih odjeljenja na temu vještina komunikacije, timskog rada i liderstva.

Aktivnosti koje se odnose na unaprjeđenje procesa upravljanja sudom i predmetima realizirane su u 29 sudova u BiH, iako je prvobitno planom bilo predviđeno osamnaest sudova, a podrazumijevale su *peer-to-peer* suradnju sudaca građanskog referata iz ciljnih sudova u BiH sa sucima iz Norveške i Nizozemske, zemljama partnerima na Projektu. Suci iz Norveške i Nizozemske posjećivali su ciljne sudove i sucima iz BiH predstavljali iskustva najboljih evropskih praksi.

**PRIKAZ AKTIVNOSTI KOJE SE ODOSE NA UNAPRJEĐENJE
PROCESA UPRAVLJANJA SUDOM I PREDMETIMA PO SUDOVIMA:**

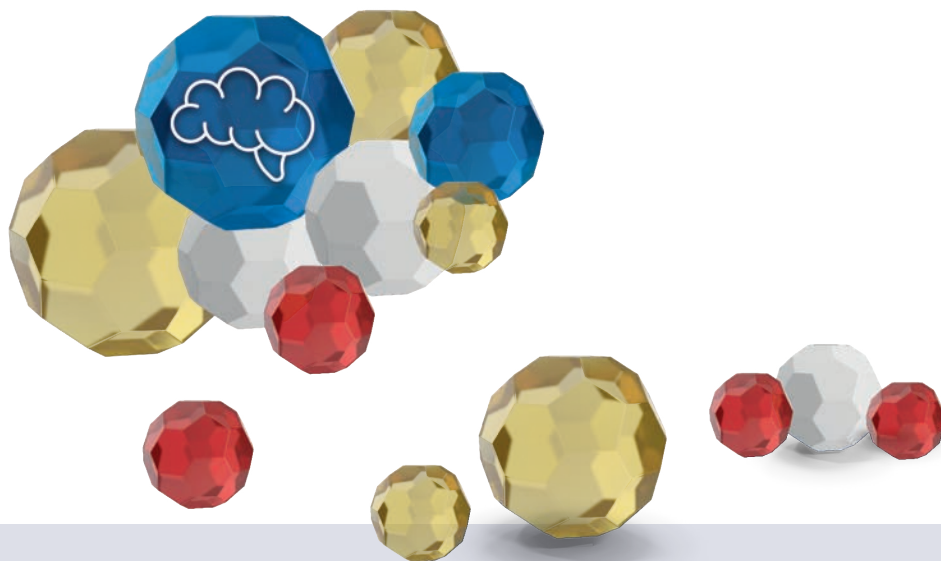

MENTORSTVO KAO DIO SUSTAVA SUVREMENIH TEHNIKA SUĐENJA

Razvoj i uvođenje sustava mentorstva za novoimenovane nositelje sudske funkcije prepoznati su kao jedan od načina unaprjeđenja rada sudaca u okviru kojeg novoimenovani suci dobivaju potporu od iskusnijih kolega. Taj se sustav uspješno primjenjuje u brojnim europskim pravnim sustavima, a prvi rezultati uvođenja promjena već su vidljivi i u bh. pravnom sustavu.

Mentorstvo predstavlja svojevrsnu obuku koja se provodi na radnom mjestu i kojom se osigurava

da novoimenovani suci dobiju potporu iskusnijih kolega u vidu prijenosa znanja i iskustva, s ciljem razvijanja sudačkih vještina, uz dosljedno poštivanje načela neovisnosti i samostalnosti sudske funkcije. Mentorstvo je isključivo proces razvoja vještina suđenja i ni u jednom segmentu se ne odnosi na podučavanje sudaca o pravu i u potpunosti podržava načela neovisnosti i samostalnosti suca te doprinosi kvalitetnijem pravosuđu.

Razvoj i uvođenje Sistema mentorstva u sudove u BiH

U suradnji sa Sudbenim vijećem Nizozemske i Sudskom administracijom Norveške u okviru uvođenja sistema mentorstva u sudove u BiH, urađeno je sljedeće:

- *kreiran je Okvirni program mentorstva za novoimenovane suce i stručne suradnike u sudovima;*

- *provedena je analiza stanja i potreba nositelja sudske funkcije za mentorstvom;*

- *tijekom 2020. i 2021. godine u Općinskom sudu u Zenici i Osnovnom sudu u Banjoj Luci imenovani su suci mentori, koji su radili s novoimenovanim sucima, a uz savjetodavnu potporu članova Radne skupine iz Norveške i Nizozemske, inače sudaca mentora u svojim državama;*

- *izrađeni su nacrti pravnih akata koji bi trebali činiti pravni okvir za mentorstvo: Nacrt izmjena i dopuna Pravilnika o unutarnjem sudskom poslovanju i Nacrt pravilnika o mentorstvu za novoimenovane suce i stručne suradnike koje imenuje VSTV BiH, čiji su sastavni dio Okvirni program mentorstva i provedbeni obrasci (individualni plan razvoja, individualni plan mentorstva, dnevnik mentorstva);*

- *provedene su konzultacije s nadležnim ministarstvima pravde;*

- *u cilju izgradnje kapaciteta entitetskih centara za edukaciju sudaca i tužitelja, izrađen je i kurikulum obuke za suce mentore te su provedene specijalizirane obuke za skupine edukatora koji će u budućnosti obučavati suce mentore.*

KVALITETNIJE I GRAĐANIMA RAZUMLJIVIJE PRESUDE KAO DIO PROMJENA U PRAVOSUĐU

Odluke sudova u BiH najčešće se ocjenjuju kao preopširne i bez adekvatne strukture, te uglavnom sadrže nedovoljno kvalitetna obrazloženja, što ih čini teško razumljivim strankama, a posebice ako se radi o strankama bez pravnih predznanja i pravnih zastupnika.

Utvrđivanje konkretnih nedostataka u strukturi, jeziku i pravnom obrazloženju sudskih odluka u parničnom postupku bio je prvi korak u uvođenju promjena u ovom području, koje su, prema brojnim pokazateljima, nužne.

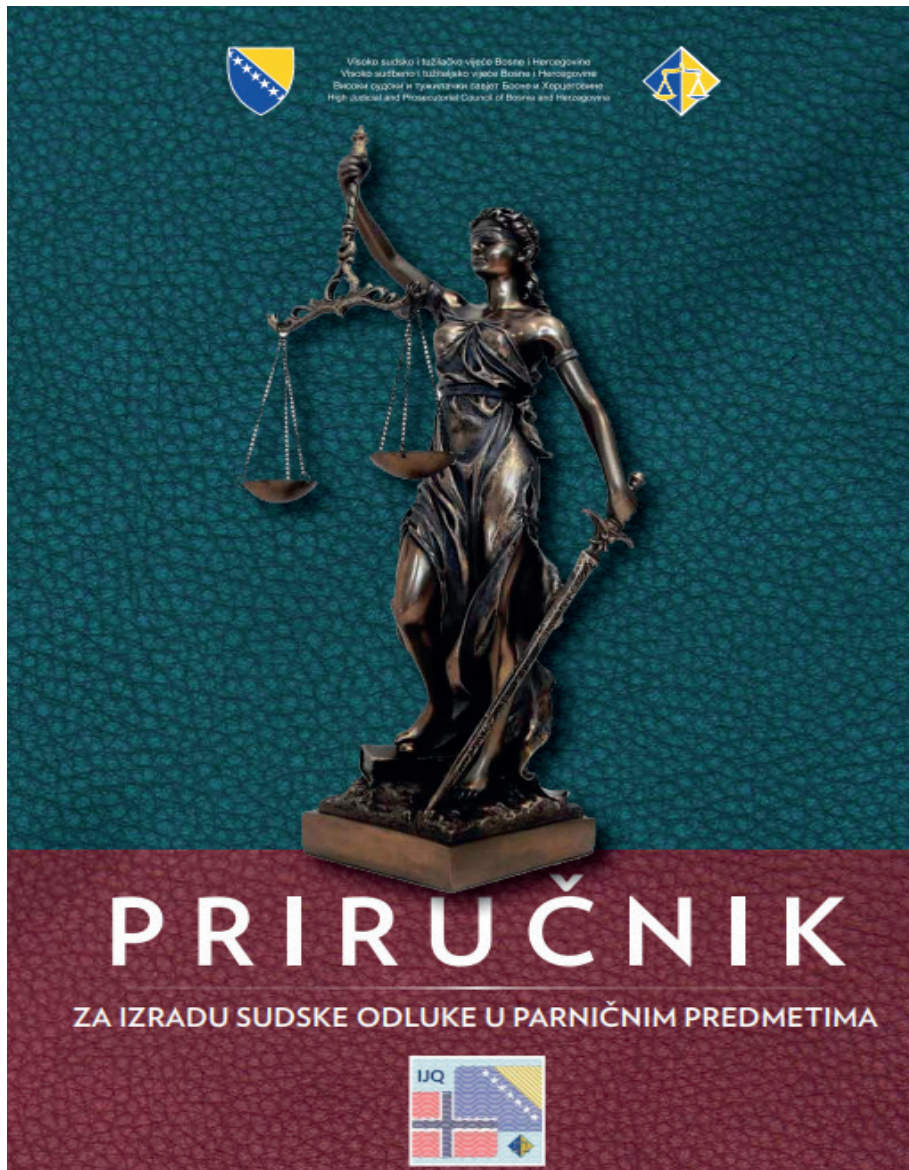
Kao početni korak utvrđivanja trenutačnog stanja izvršena je analiza kvalitete 100 nasumično izabranih presuda u parničnom postupku, na temelju koje su stručnjaci sačinili izvješće s najčešćim greškama i nedostacima analiziranih odluka.

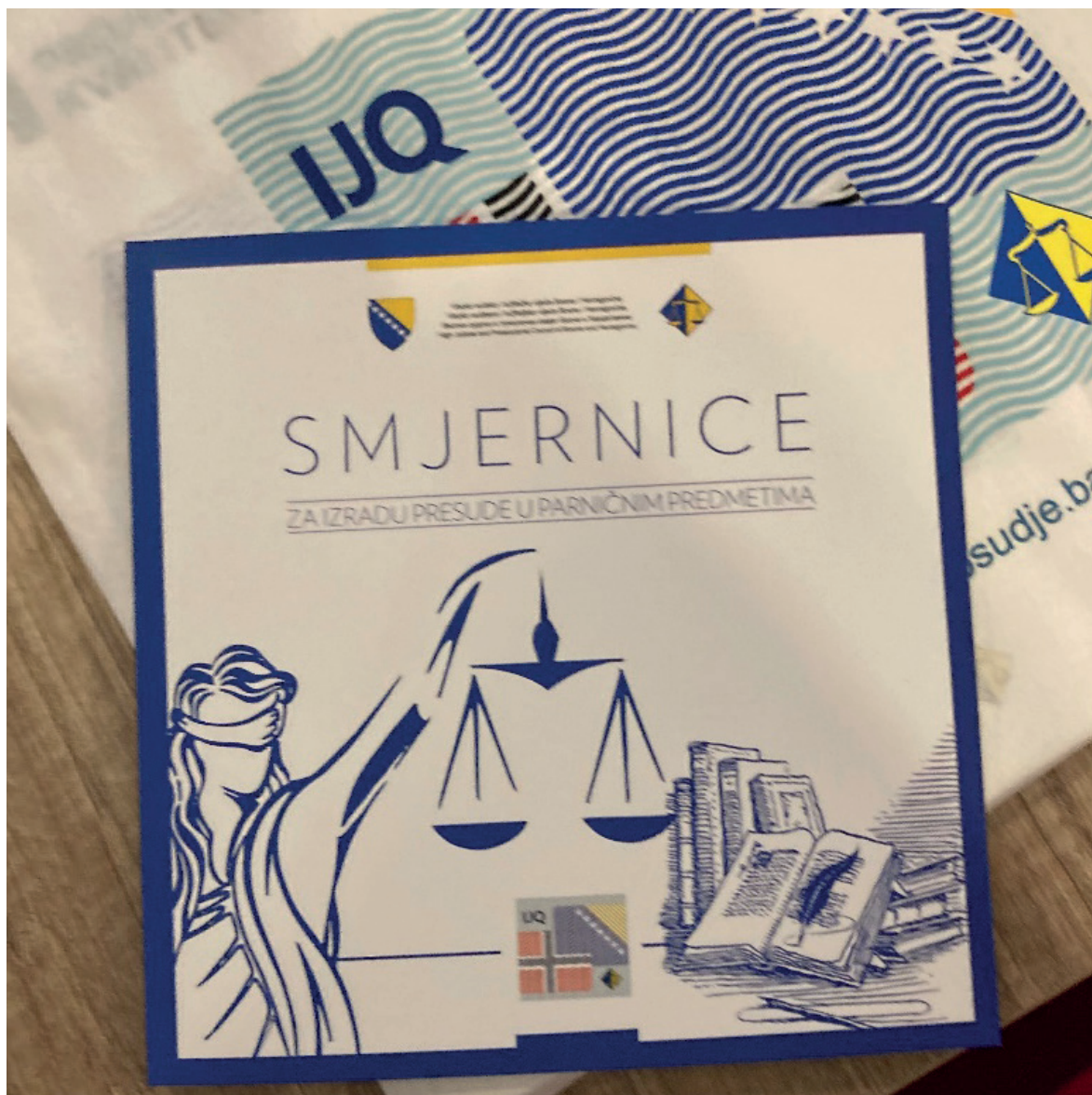
Na temelju rezultata analize, kao jedan od mehanizama za unaprjeđenje trenutačnog stanja, izrađeni su Priručnik i Smjernice za izradu sudske odluke u parničnim predmetima.

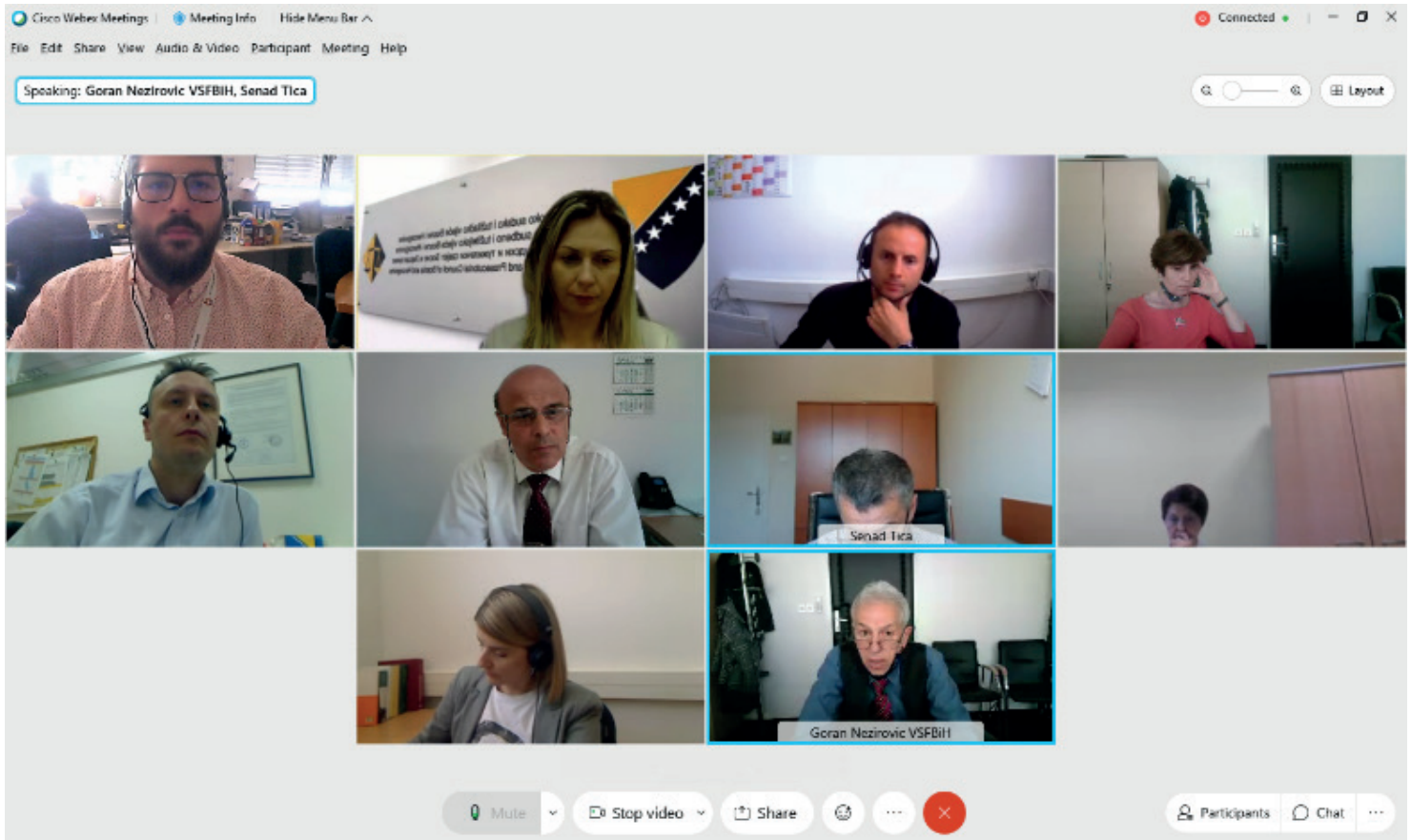
Kako bi se podržao proces uvođenja promjena i novih praksi u izradi sudskih odluka u parničnim predmetima, u suradnji s CEST-ovima, provedene su edukacije za suce i stručne suradnike.

Stručni materijali, koje je VSTV BiH kreirao u suradnji sa Sudskom administracijom Norveške i Sudbenim vijećem Nizozemske, pomoći će sucima i stručnim suradnicima u sudovima da unaprijede tehniku izrade odluka te obuku sudaca i stručnih suradnika.

Sastanak ekspertnog tima za kvalitetu sudskih odluka

MODERNIZACIJA I REKONSTRUKCIJA ZGRADA PRAVOSUDNIH INSTITUCIJA

Bolji uvjeti za rad, učinkovitije pravosudne institucije

Pitanje nedostatka smještajnog kapaciteta pravosudnih institucija problem je s kojim se pravosuđe suočava već dulji niz godina, a koji izravno utječe na njihovu učinkovitost.

Upravo iz tih razloga, još od 2008. godine, VSTV BiH je razmatralo i konačno u partnerstvu sa donatorima i lokalnim vlastima izvršio renoviranje Palace pravde u Sarajevu, u kojoj su smještene dva najveća prvostupanjska i drugostupanjska suda u BiH, Kantonalni sud u Sarajevu i Općinski sud u Sarajevu.

Međutim, nedostatak smještajnih kapaciteta je i dalje bio izražen. Stoga se pristupilo rješenju koje podrazumijeva preseljenje Kazneno–popravnog zavoda Miljacka u svrhu proširenja Kantonalnog suda u Sarajevu i Općinskog suda u Sarajevu.

Izrada projektne dokumentacije, koju je VSTV BiH osigurao kroz Projekt unaprjeđenja kvalitete pravosuđa u dijelu koji se odnosi na modernizaciju i rekonstrukciju zgrada pravosudnih institucija, jedan je od ključnih preduvjeta za početak realizacije adaptacije prostora KPZ Miljacka za potrebe sudova.

Obnavljanjem prostorija KPZ Miljacka, Kantonalni sud u Sarajevu i Općinski sud u Sarajevu dobit će proširene prostorne kapacitete, koji će zadovoljiti dugoročne potrebe ovih institucija.

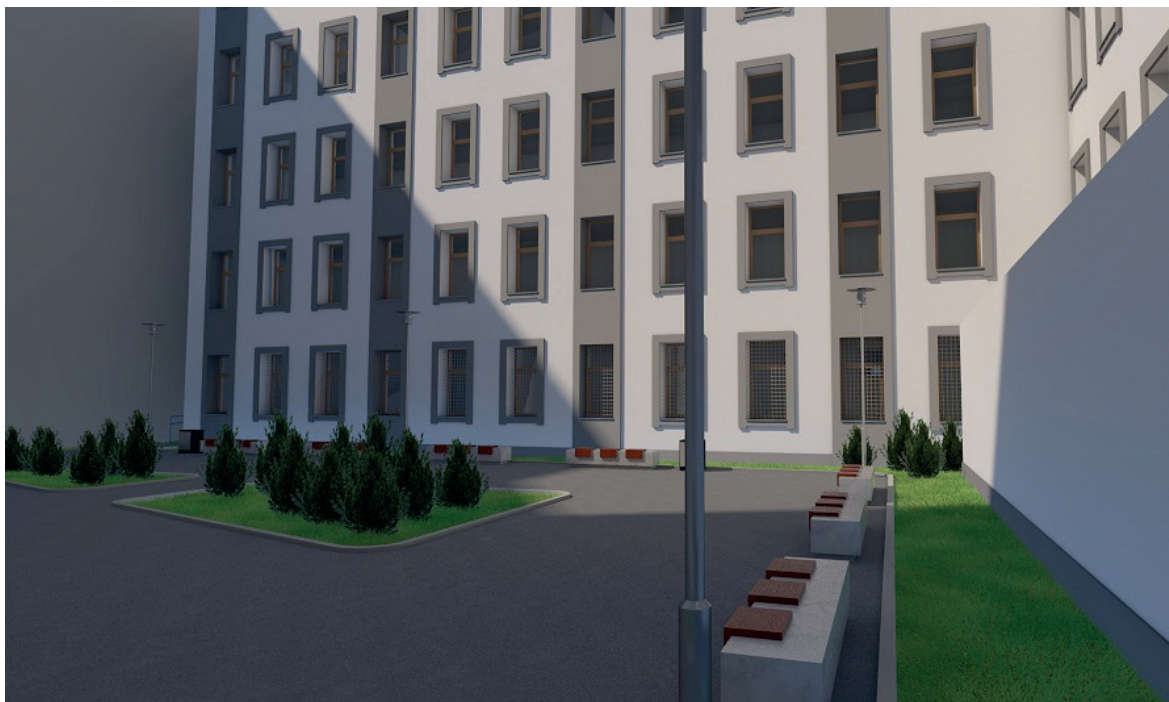
Planirani građevinski radovi, uz proširenje postojećih kapaciteta, poboljšat će i funkcionalnu organizaciju prostora, pristup osobama s invaliditetom i energetska učinkovitost.

Prema izrađenom projektu, pored sudova, biće obuhvaćeno i rješenje pitanja smještaja sudbene policije u smislu adekvatnog funkcioniranja sudova u okviru Palače pravde, posebice u pogledu procesuiranja kaznenih i prekršajnih predmeta.

Vrijednost projektne dokumentacije je 69.750,00 KM, a izvođenje radova trebalo bi biti financirano sredstvima EU kroz program IPA 2019.

Rješenje budućeg vanjskog i unutarnjeg izgleda postojeće zgrade KPZ „Miljacka“ predstavljeno je na jednom od održanih sastanaka svih relevantnih učesnika uključenih u rješavanje problema smještajnih kapaciteta KPZ Miljacka i sudova.

Nabavka opreme

Dugogodišnja implementacija projektnih aktivnosti rezultirala je i potrebom za održivosti određenih aktivnosti i po okončanju projekata, stoga je bilo nužno izvršiti reorganizaciju Tajništva VSTV-a BiH.

Naime, novousvojenim Pravilnikom o unutar-njoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u VSTV-u BiH, između ostalog, povećan je broj odjeljenja Tajništva VSTV-a BiH kao unutarnjih organizacijskih jedinica, tako da, prema novoj unutarnjoj organizaciji, Tajništvo VSTV-a BiH umjesto dosadašnjih devet broji četrnaest odjeljenja. Također, nužno je imati u vidu organizacijsko odvajanje Ureda stegovnog tužitelja, Odjela za integritet i Odjela za imenovanja od strukture VSTV-a BiH, što bi imalo svoje implikacije i na prostornu organizaciju rada.

Imajući u vidu navedeno, kao i činjenicu da VSTV BiH nije raspolagao optimalnom količinom uredskog i drugog prostora, sredinom 2021. godine započeti su pregovori sa Sudom BiH u vezi s raspodjelom prostora unutar Komplexa pravosudnih institucija BiH a nakon iseljenja Tužiteljstva BiH u novi objekt.

Tom je prilikom izvršena raspodjela kojom je VSTV BiH dobio dodatnih 1200 m² korisne površine.

U okviru Projekta osigurana su i sredstva u iznosu od oko 200.000 KM za opremanje novih uredskih prostorija VSTV-a BiH, što podrazumijeva nabavu namještaja, nabavu računalne i audiovizualne opreme.

Izvešće o fizičkom stanju pravosudnih institucija u BiH

U sklopu projekta „Unaprjeđenje učinkovitosti pravosuđa“, koji je financirala Vlada Norveške, izrađeno je Izvešće o fizičkom stanju pravosudnih institucija u BiH te napravljen okvirni prijedlog troškova adaptacije za svaki objekt posebno, koji je u velikoj mjeri poslužio Izaslanstvu EU u BiH te nadležnim ministarstvima pravde prilikom odabira lokacija za izvođenje radova u okviru programa IPA 2012-2015.

Kako su posljednjih godina i donatori i lokalne vlasti uložili značajna financijska sredstva za potrebe poboljšanja uvjeta rada u pravosudnim institucijama, bilo je potrebno izvršiti ažuriranje podataka u Izvešću.

S ciljem dobivanja sveobuhvatne i ažurirane baze podataka o stanju objekata sudova i tužiteljstava u okviru projekta „Unaprjeđenje kvalitete pravosuđa (IJQ)” u 2021. godini su organizirane posjete pravosudnim institucijama te prikupljanje

nužnih informacija u svrhu ažuriranja Izvješća. Izvješće će, između ostalog, biti temelj za pravilno planiranje višegodišnjih kapitalnih ulaganja u pravosudnim institucijama u BiH.

DIGITALIZACIJA PRAVOSUĐA

Do povećanja naplate komunalnih poduzeća i rasterećenja rada sudova uz primjenu SOKOP-Mal sustava

Komunalni predmeti u bh. pravosuđu još uvijek čine 80% od ukupnog broja sudskih predmeta, što predstavlja dodatno opterećenje u radu sudova i značajno povećava broj neriješenih predmeta. Kao jedan od načina smanjenja neriješenih predmeta prepoznaje se intenzivnija primjena Sustava za elektroničko podnošenje i obradu predmeta male vrijednosti, tzv. „komunalnih predmeta“ (SOKOP-Mal), koji vodi ka bržoj naplati potraživanja komunalnih poduzeća te značajnom rasterećenju sudova.

Riječ je o sustavu koji se implementira u svim prvostupanjskim sudovima u BiH, a omogućuje brže i ekonomičnije pokretanje i vođenje parničnog/ovršnog postupka.

S obzirom na to da uporaba ovog Sustava podrazumijeva da se razmjena sudskih pismena i podnesaka odvija elektroničkim putem između suda i korisnika Sustava, to značajno skraćuje trajanje postupka te doprinosi uštedama u ljudskim i materijalnim resursima kao i skladišnom prostoru. SOKOP-Mal sustav je unaprijeđen u okviru projekta „Unaprjeđenje kvalitete pravo-

suda” i svi veliki sudovi u BiH koriste ovaj Sustav u svojem radu.

U sudovima u kojima se primjenjivao, SOKOP-Mal se pokazao kao učinkovit sustav za rješavanje komunalnih predmeta, a predmeti koji su bili u manualnim upisnicima evidentirani su u jedinstvenoj elektroničkoj bazi. Zahvaljujući prednostima Sustava i rezultatima koje su postizali sudovi, Vijeće je donijelo Odluku o obveznoj primjeni SOKOP-Mal sustava u svim prvostupanjskim sudovima u BiH. Odluka je donesena s ciljem smanjenja broja komunalnih predmeta, osiguranja učinkovitije i ekonomičnije obrade predmeta, stvaranja jedinstvene elektroničke baze predmeta te uvođenja jedinstvenog načina procesuiranja komunalnih predmeta u pravosuđu u BiH.

Upravo je fokus jednog dijela aktivnosti koje su realizirane kroz projekt „Unaprjeđenje kvalitete pravosuđa” bio na širenju mreže korisnika SOKOP-Mal sustava. Na početku implementacije projektnih aktivnosti Sustav se primjenjivao u ukupno 26 prvostupanjskih sudova.

Trenutačno sustav koristi 45 prvostupanjskih sudova. Također, povećan je i ukupan broj otvorenih predmeta u Sustavu s početnih 1,2 milijuna na 1.515.831, što predstavlja 84% od ukupnog broja ovršnih komunalnih predmeta u bh. pravosuđu.

U cilju unaprjeđenja rada sudova i unaprjeđenja Sustava i njegovih funkcionalnosti razvijena je i druga/nova generacija SOKOP-Mal sustava kao i niz novih funkcionalnosti koje uključuju web-aplikaciju prilagođenu i za mobilne uređaje i tablete. Osobita pozornost posvećena je segmentu sigurnosti.

Istodobno, razvijena je i nova aplikacija koja omogućuje jednostavan pristup predmetima za

ovršenike/tuženike u postupku pred osnovnim/općinskim sudovima u BiH (SOKOP-public aplikacija za ovršenike).

Cilj navedenog razvoja bio je da ovršenici samostalno, putem pristupnog koda koji dodjeljuje sud odnosno SOKOP-Mal sustav, mogu pristupiti svojim predmetima i pratiti stanje predmeta po potrebi.

- *Uvedena II Generacija sustava za obradu podataka – SOKOP-Mal*

- *Proširen broj korisnika (prvostupanjskih sudova i pokretača postupka)*

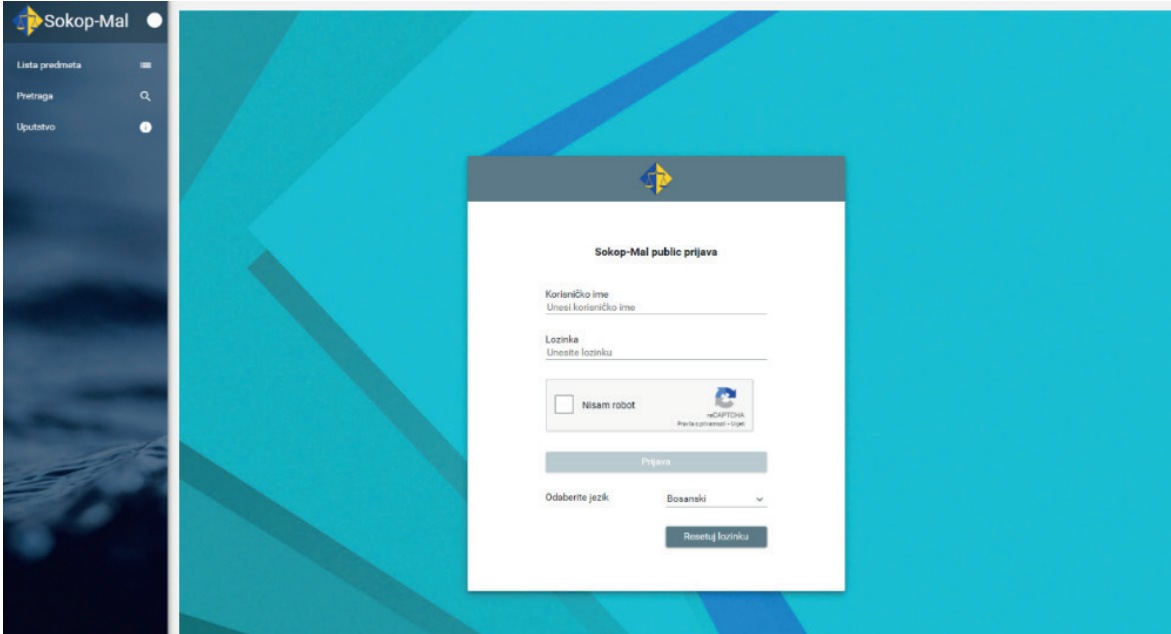
- *Svi prvostupanjski sudovi korisnici su SOKOP-Mal sustava*

Izgled nove SOKOP-Mal aplikacije:

The screenshot displays the SOKOP-Mal application interface. On the left is a vertical navigation menu with categories like 'Lista zadataka', 'Fonika (0)', 'JPK', 'Pisnmat', and 'Dokumenti'. The top navigation bar shows the user as 'Super administrator' with options for 'Poruka (0)' and 'Odjava'. The main area is divided into sections for filtering and searching. A search form includes fields for 'Broj predmeta', 'Broj Inicijalnog akta', 'Redni broj', 'Sudija', 'Sudski saradnik', 'Pripravnik', 'Izvištelj', 'Taksa inicijalna', 'Stanje predmeta', 'Status predmeta', 'Faza predmeta', and 'Inicijalni spis'. There are also date pickers for 'Datum inicijalnog akta', 'Datum izmjene', 'Datum od', and 'Vrijednost spora', along with dropdowns for 'po: SOKOP broju', 'Taksa odluka', 'Tražen premještaj na lokaciju', and 'Lokacija spisa'. Below the search form is a table with columns for 'Broj predmeta', 'Datum prijema', 'Pokretač postupka', 'Izvršenik / Tuženik', 'Adresa', 'Vrijednost', 'Taksa inicijalna', 'Taksa plaćena', 'Taksa odluka', 'Taksa plaćena', 'Stanje', 'Zadužen', and 'Predloženo pisмено'. The table currently shows 'Nema podataka'. Below the table are three panels: 'Kreiranje pismena', 'Kreiranje poziva za plaćanje takse', and 'Promjena lokacije', each with a 'Kreiraj' or 'Upuni zahtjev' button.

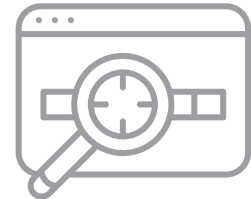

Izgled nove SOKOP-public aplikacije za ovršnike/tuženike:

The image shows a screenshot of the Sokop-Mal public login application. On the left, there is a dark sidebar with the Sokop-Mal logo and three menu items: "Lista predmeta", "Pretraga", and "Uputstvo". The main content area has a teal background with a white login form in the center. The form is titled "Sokop-Mal public prijava" and contains the following elements:

- A header with the Sokop-Mal logo.
- A section for "Korisničko ime" (Username) with a text input field and the label "Unesi korisničko ime".
- A section for "Lozinka" (Password) with a text input field and the label "Unesite lozinku".
- A CAPTCHA section with a checkbox labeled "Nisam robot" and a CAPTCHA image with the text "CAPTCHA" and "Povrati sliku (klikni na sliku)".
- A "Prijava" (Login) button.
- A language selection section labeled "Odaberite jezik" with a dropdown menu currently set to "Bosanski".
- A "Resetuj lozinku" (Reset password) button.

ANALIZA NEOVISNOSTI, ODGOVORNOSTI I KVALITETE U PRAVOSUĐU PREMA KRITERIJIMA ENCJ-A

VSTV BiH i sudovi u BiH intenzivno rade na unaprjeđenju neovisnosti i odgovornosti te posebice na kvaliteti rada, pokazalo je Izvješće o neovisnosti, odgovornosti i kvaliteti pravosuđa Bosne i Hercegovine, koje je rađeno prema kriterijima Europske mreže pravosudnih vijeća (ENCJ).

Težeći uspostavljanju pravosuđa koje je usklađeno s europskom pravosudnom kulturom, VSTV BiH je, posredstvom projekta „Unaprjeđenje kvalitete pravosuđa”, ostvario suradnju s Europskom mrežom sudbenih vijeća, kao krovnom institucijom koja promovira i jača pravosudna vijeća Europske unije.

Rezultati i pomaci koje je VSTV postigao u implementaciji ove aktivnosti su od iznimnog značaja za

instituciju. Naime, iskorištena je prilika da Vijeće primijeni alate ENCJ-a, upitnike i ankete i da posredstvom partnerskih institucija Sudske administracije Norveške i Sudbenog vijeća Nizozemske ostvari suradnju s ovom europskom institucijom bez obzira na to što BiH još uvijek nije odobren kandidatski status za EU te ona nije članica ENCJ-a, niti može aplicirati za status promatrača.

Zahvaljući ovoj privilegiji i primijenjenim alatima procjene osnovnih postulata pravosudnog sustava, VSTV BiH bio je u prilici izvršiti objektivnu procjenu neovisnosti, odgovornosti i kvalitete rada pravosuđa prema kriterijima ENCJ-a i utvrditi prioritete za vlastiti rad i rad pravosudnih institucija, definirati djelotvorne mehanizme za ispunjenje utvrđenih prioriteta, te razmijeniti pozitivne prakse sa Sudskom administracijom Norveške i Vijećem za pravosuđe Nizozemske.

Na temelju uspostavljene suradnje, koristeći se navedenim metodama i alatima, kao rezultat navedene aktivnosti, koristeći načela ENCJ-a, izrađeno je Izvješće o neovisnosti, odgovornosti i kvaliteti pravosuđa BiH 2018-2020 (u daljnjem

tekstu: Izvješće). Izvješće, koje su izradili predstavnici Vijeća za pravosuđe Nizozemske, g. prof. dr. Frans van Dijk i Sarah Koolen MSc u suradnji s projektnim timom Tajništva VSTV-a BiH, daje pregled stanja bh. pravosuđa te iden-

tificira područja rada VSTV-a BiH i pravosuđa koja nisu sukladna europskim standardima i koja zahtijevaju unaprjeđenja i kao takvo predstavlja temelj određivanja daljnjeg pravca djelovanja VSTV-a BiH.

Glavni nalazi Izvješća ukazuju da je postignut određeni napredak u segmentu neovisnosti, a pozitivnom se ocjenjuje i činjenica da VSTV BiH spada među nekolicinu pravosudnih vijeća u Europi koja vrše procjenu kvalitete sudskih odluka, a prostor za dodatno unaprjeđenje kvalitete prepoznaje se u pojednostavljenju postupaka, elektroničkom podnošenju tužbe i elektroničkim postupcima.

Istodobno, Izvješće ukazuje i da je progresivniji napredak, posebice u dijelu koji se odnosi na objavljivanje financijskih izvješća te imenovanja i napredovanja sudaca, značajno uvjetovan

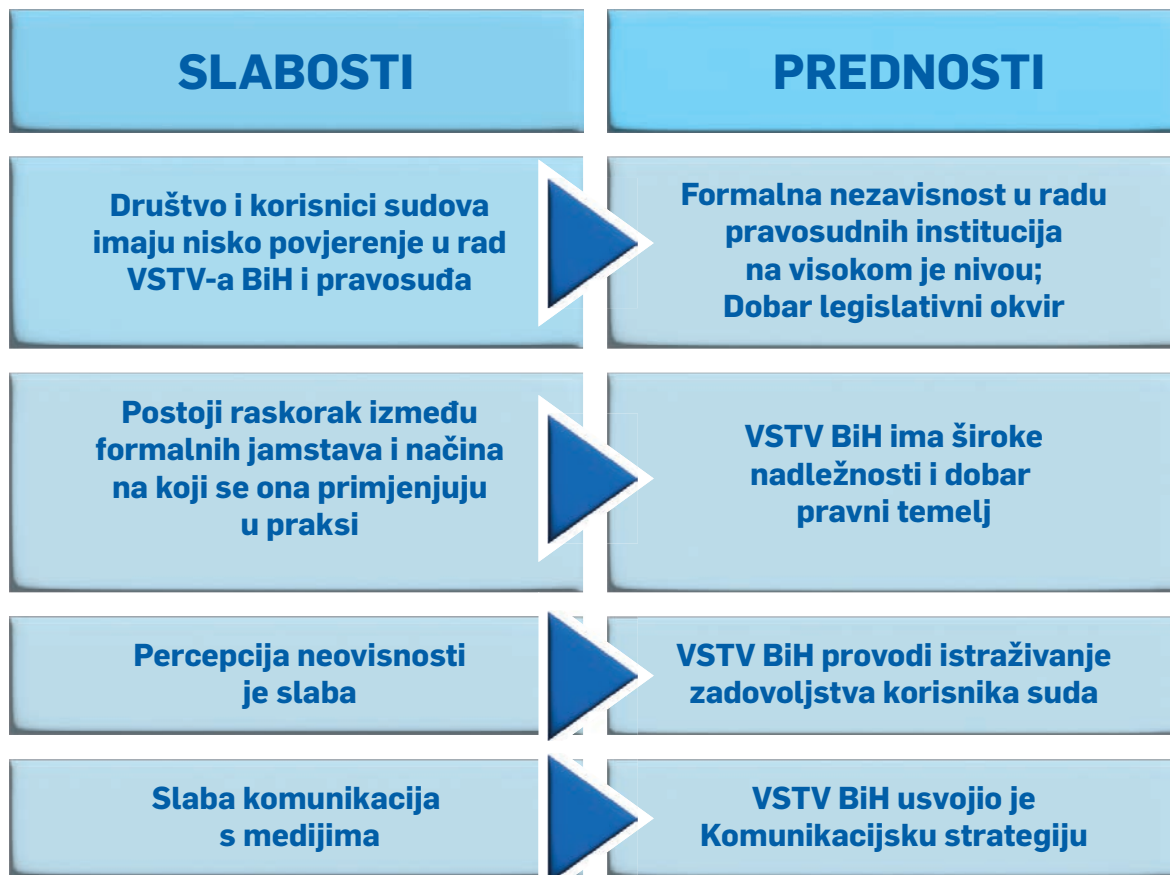
djelovanjem i radom zakonodavne vlasti. Nalazi iz Izvješća ukazuju i na postojanje negativne percepcije o neovisnosti pravosuđa kao i na nedostatak povjerenja građana u rad pravosudnih institucija. Propusti su identificirani i u području odnosa s medijima, transparentnosti te objavljivanju podataka o imovini nositelja pravosudnih funkcija.

Izvješće se pokazalo kao dobro korektivno i preventivno sredstvo koje je potaknulo potrebu održavanja tematskih sastanaka i između članova Vijeća i međunarodnih partnera, predstavnika Sudske administracije Norveške, Vijeća za pravosuđe Nizozemske i predstavnika ENCJ-a, kao i sastanaka s drugim sudionicima, profesionalnom zajednicom i međunarodnim partnerima, koji su rezultirali jačanjem međuinstitucionalne suradnje na unaprjeđenju rada pravosuđa.

European Network of Councils
for the Judiciary (ENCJ)

Reseau européen des Conseils
de la Justice (RECJ)

**Dijaloški sastanak predstavnika VSTV-a BiH,
Sudske administracije Norveške i Sudbenog vijeća Nizozemske**

Odgovornost je uvjet neovisnosti

Proces koji je započeo u toku IJQ projekta predstavlja polazni temelj za utvrđivanje i poduzimanje odgovarajućih mjera za postupanje po nalazima Izvješća, te omogućuje uspostavljanje mjerenja i praćenja eventualnog napretka rada VSTV-a BiH i pravosuđa općenito u procesu uspostavljanja europskih standarda korištenjem instrumenata mjerenja ENCJ-a.

Provedba navedene aktivnosti omogućuje uspostavljanje pravosuđa koje je sukladno europskim standardima, interakciju s drugim pravosudnim vijećima EU koja omogućuje uvid u naučene lekcije u vezi s pravosudnom reformom, uvid u načine unaprjeđenja osnovnih načela pravosudnih sustava (neovisnosti, odgovornosti, učinkovitosti i kvalitete), što će u konačnici utjecati na jačanje neovisnosti i odgovornosti VSTV-a BiH.

Primjena principa omogućit će ispunjenje preporuka iz Analitičkog izvješća - Mišljenje komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Europskoj uniji kojim se ističe da je neophodno da institucija VSTV BiH oslikava vrijednosti i principe koje treba garantovati i da procese vodi tako što će biti primjer efikasnosti, odgovornosti i integriteta.¹

1 (JHA IND/EXP 62880, vremenski okvir misije: od 12. do 16. rujna 2016. godine, autor Izvješća: Maria Giuliana Civinini, predsjednica Kaznenog odjela Suda u Livornu - Italija). Mišljenje je formirano na temelju stanja iz 2016. godine.

KVALITETNIJIM ODABIROM KANDIDATA ZA RAD DO UČINKOVITIJEG PRAVOSUĐA

VSTV BiH kao neovisno i samostalno tijelo ima zadatak osigurati neovisno, nepristrano i profesionalno pravosuđe zbog čega je nužno raditi na kontinuiranom jačanju njegove uloge regulatornog tijela.

Unaprjeđenje procedure imenovanja, napredovanja i ocjenjivanja sudaca jedna je od nadležnosti VSTV-a, a jedan od osnovnih ciljeva i unaprjeđenje ovog područja.

Kao jedan od načina za učinkovitiji rad pravosuđa prepoznato je unaprjeđenje procesa odabira kandidata za rad u pravosuđu. Izrađena je Analiza testnih procedura i strukturiranog razgovora za prvi ulazak kandidata u pravosuđe.

Stalno povjerenstvo za provedbu testnih procedura, strukturiranog razgovora i unaprjeđenje postupka imenovanja usvojilo je značajan broj preporuka iz navedene Analize, a jedna od njih bila je i preporuka da se proširi baza ispitnih pitanja za provedbu kvalifikacijskog testiranja.

Za izradu pitanja iz građanskog, kaznenog i gospodarskog područja predloženo je i izabrano osam stručnjaka koje čine suci i tužitelji entitetskih vrhovnih sudova, odnosno entitetskih tužiteljstava, kao i sudac Višeg gospodarskog suda u Banjoj Luci.

Stručnjaci su izradili ukupno 600 dodatnih pitanja. Nova ispitna pitanja bit će unesena u bazu, javno objavljena i korištena prilikom organiziranja kvalifikacijskog testiranja tijekom 2022. godine.

Na taj je način baza ispitnih pitanja proširena za oko 21,5%, te će se tako ujedno implementirati i jedna od preporuka *Taiex ekspertne peer review misije* u Bosni i Hercegovini o procedurama i kriterijima za imenovanje sudaca i tužitelja koja se odnosi na planiranje revizije, ažuriranje i daljnju implementaciju baze ispitnih pitanja.

KAKO DO SADA OSTVARENI REZULTATI

MENTORSTVO

- *Izrađen Nacrt pravnog i programskog okvira za mentorstvo*
- *Specijalizovani edukatori*
- *Izrađen model Smjernica za postupanje u parničnim predmetima na temelju kojih su kantonalni sudovi pristupili izradi jedinstvenih Smjernica za pravosuđe kantona"*

- *Program mentorstva primjenjivat će se u svim sudovima u BiH što će dugoročno doprinijeti kvalitetnijem radu sudaca*
- *Obučeni edukatori prenosit će znanje na kolege*

UNAPREĐENJE
PROCESA UPRAVLJANJA
SUDOM I PREDMETIMA

- *Razvijeni stručni/edukativni materijali i program edukacije*

- *Ujednačene Smjernice za područje Federacije BiH*
- *Korištenje stručnih/edukativnih materijala u okviru programa entitetskih centara za kontinuiranu obuku nositelja pravosudnih funkcija*

DOPRINOSI BUDUĆIM REFORMAMA U PRAVOSUĐU?

UNAPREĐENJE INFRASTRUKTURE PRAVOSUDNIH INSTITUCIJA

- *Stvoreni preduvjeti za izvođenje radova na proširenju prostornih kapaciteta kantonalnog i općinskog suda u Sarajevu u zgradi KPZ »Miljacka«*

- *Riješen problem nedostatka prostornih kapaciteta što se direktno odražava na efikasnost rada pravosudnih institucija*

JAČANJE ULOGE VSTV-a

- *Unaprjeđenje procesa odabira kandidata za rad u pravosuđu.*
- *Uspostavljena suradnja s Evropskom mrežom sudskih vijeća, kao krovnom institucijom koja promovira i jača pravosudna vijeća Europske unije*

- *Kreirano 600 dodatnih pitanja koja će biti korištena prilikom organizovanja kvalifikacijskog testiranja*
- *Proces koji je započet u okviru IJQ projekta predstavlja temelj za utvrđivanje i poduzimanje odgovarajućih mjera za postupanje po nalazima Izvješća, te omogućuje uspostavljanje mjerenja i praćenja eventualnog napretka rada VSTV-a BiH i pravosuđa općenito u procesu uspostavljanja europskih standarda*

SADRŽAJ

O Projektu »Unaprjeđenje kvalitete pravosuđa«	1
Halil Lagumdžija,	4
Admir Suljagić,	5
Ostvareni rezultati	6
Kvalitetnije upravljanje sudom i učinkovitiji parnični postupak	9
Kvalitetnije i građanima razumljivije presude kao dio promjena u pravosuđu	16
Modernizacija i rekonstrukcija zgrada pravosudnih institucija	20
Digitalizacija pravosuđa	24
Analiza neovisnosti, odgovornosti i kvalitete u pravosuđu prema kriterijima ENCJ-a	28
Kvalitetnijim odabirom kandidata za rad do učinkovitijeg pravosuđa	33
Kako do sada ostvareni rezultati doprinose budućim reformama u pravosuđu?	34

